

Пеняк Ю.С.

к.е.н., доцент кафедри обліку та оподаткування
ХННІ ДВНЗ «Університет банківської справи»

Киселюк Ю.Є.

Касир-операціоніст I категорії ТОВ «Партнер Фінанс»

ПРОГНОЗУВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

На сучасному етапі розвитку економіки України зростає роль своєчасного та якісного аналізу діяльності підприємств, яка значною мірою залежить від того, наскільки достовірно вони можуть передбачити перспективи свого розвитку на майбутнє. Ефективним інструментом такого аналізу є економетричні методи та моделі, застосування яких дає можливість підвищити ефективність використання виробничих потужностей, продуктивність праці та знизити собівартість продукції [1].

Економетричні моделі представляють собою системи регресійних рівнянь і тотожностей, які враховують імовірний характер економічних процесів, кожне із них використовується для визначення одного показника, що досліджується. При цьому показники, які виступають в одних рівняннях в якості змінних, в других використовуються в якості аргументу, який впливає на значення решти змінних. Рівняння економетричної моделі містять також і випадкові змінні, а її параметри встановлюються статистично на основі часових рядів або других, наприклад, вибіркових даних підприємству необхідно враховувати різні особливості підприємств-постачальників ТМЦ: правові, економічні, організаційні, технічні, технологічні, інноваційні та ін. Особливе значення для підприємств мають асортимент, якість, новизна, розфасовка, ціна, а також економічна ефективність комерційних угод [2].

Нами було побудовано модель розрахунку інтегрального показника щодо формування та використання резервів підприємства для відшкодування можливих втрат, яка дозволяє оцінити ризик невиконання контрагентом зобов'язань (тобто ризик того, що виконання боржником зобов'язання

проводитиметься з перевищенням строків, передбачених умовами договору, або в обсягах, менших, ніж передбачено договором, або взагалі не проводитиметься) на прикладі підприємства-постачальника сонячної енергії ТОВ «Санлайт Енерджі»

Розрахунок інтегрального показника проводиться із застосуванням багатофакторної дискримінантної моделі за формулою (1):

$$Z = a_1K_1 + a_2K_2 + a_3K_3 + a_4K_4 + a_5K_5 + a_nK_n - a_0 \quad (1)$$

де, Z - інтегральний показник;

$K_1, K_2 \dots K_n$ - фінансові коефіцієнти, що визначаються на підставі даних фінансової звітності боржника – юридичної особи для великого або середнього підприємства;

$a_1, a_2 \dots a_n$ - параметри, що визначаються з урахуванням вагомості та розрядності фінансових коефіцієнтів і щорічно актуалізуються.

a_0 - вільний член дискримінантної моделі, значення якого щорічно актуалізуються.

Перевагою даної моделі є те, що коефіцієнти для розрахунку визначаються залежно від виду його економічної діяльності, тобто модель розрахунку інтегрального показника щодо формування та використання резервів підприємства для відшкодування можливих втрат для ТОВ «Санлайт Енерджі» виглядає наступним чином (формула 2):

$$Z = 0,01MK_1 + 2,42MK_3 + 0,01MK_4 + 0,05MK_7 + 1,35MK_8 + 0,05MK_9 - 0,7, \quad (2)$$

де MK_1 - коефіцієнт покриття;

MK_3 - коефіцієнт фінансової незалежності;

MK_4 - коефіцієнт покриття необоротних активів власним капіталом;

MK_7 - коефіцієнт рентабельності продажу за фінансовими результатами від звичайної діяльності;

MK_8 - коефіцієнт рентабельності активів за чистим прибутком;

MK_9 - коефіцієнт оборотності оборотних активів;

Нами було розраховано дані коефіцієнти за період 2015-2017 рр. (табл.

1)

Таблиця 1

Показники ефективності роботи ТОВ «Санлайт Енерджі» за 2015-2017 рр.

Показники	Позначення	2015р.	2016р.	2017р.
Коефіцієнт покриття	МК ₁	0,257	0,46	0,718
Коефіцієнт фінансової незалежності	МК ₃	0,123	0,213	0,22
Коефіцієнт покриття необоротних активів власним капіталом	МК ₄	0,153	0,288	0,272
Коефіцієнт рентабельності продажу	МК ₇	-6,868	2,627	-0,323
Коефіцієнт рентабельності активів	МК ₈	-0,083	-0,029	-0,035
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	МК ₉	0,056	0,036	0,47
$Z = a_1K_1 + a_2K_2 + a_3K_3 + a_4K_4 + a_5K_5 + a_nK_n - a_0$	Z	-0,85	-0,35	-0,2

Наступним етапом є узагальнення результатів розрахунку. Для того, щоб визначити, чи здатно підприємство розраховуватись за своїми зобов'язаннями, необхідно визначити, до якого класу боржника відноситься ТОВ «Санлайт Енерджі». Тож, можемо бачити, що ТОВ «Санлайт Енерджі» у 2015-2016 рр. знаходилося у 7 класі, у 2017- вже у шостому, що є позитивним напрямом змін.

Отже, впровадження економіко-математичної моделі обґрунтування вибору постачальників в практику діяльності будь-якого промислового підприємства дає змогу істотно знизити логістичні витрати, підвищити ефективність закупівельної логістики та стає об'єктивною умовою забезпечення його конкурентних переваг і стійкості на цільовому ринку.

Список використаних джерел:

1. Загурська М.М. Модель оптимального вибору постачальників на вітчизняних підприємствах. Економіка підприємства: теорія і практика. Сер.: Економіка та менеджмент. № 2 (31): збірник наукових праць. С. 350-358. URL: <https://urlid.ru/bjta>.

2. Попова І.В. Обґрунтування вибору потенційного постачальника як фактора підвищення стійкості підприємства. URL: <http://vlp.com.ua/node/6758>.